

29. 2. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Boj mezi regály supermarketů - významná tržní síla a její peripetie

V zájmu zajištění větší ochrany pro dodavatele potravin byla přijata novela zákona o významné tržní síle. Novela si především klade za cíl odstranit veškerá nejasná ustanovení a zajistit snazší zahájení a vedení řízení proti velkým obchodním řetězcům a jejich postih. Navrhované změny například umožňují Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, jakožto subjektu odpovědnému za dohled nad dodržováním právních předpisů, stíhat ty obchodníky, kteří se chovají v rozporu se zákonem. Ačkoli na počátku přijetí zákona panovalo velké očekávání, že novela poskytne účinnou obranu v boji proti neférovým praktikám na trhu, některá ustanovení se ukázala jako kontroverzní. V současnosti tak neexistuje obecná shoda na tom, jak efektivně bude novela fungovat v praxi.

Výrobci potravin v České republice již mnoho let bojují proti neférovým obchodním praktikám některých obchodních řetězců. Nerovnováha vyjednávacích pozic mezi největšími řetězci a výrobci potravin má za následek zatížení výrobců nejrůznějšími poplatky (např. za reklamu, za umístění produktu na určitém místě nebo příspěvky na rozšíření prodejen). Ačkoli již za předchozí právní úpravy došlo k pokusu o vymýcení některých nepřiměřených poplatků, tyto praktiky nebyly zcela odstraněny a ve skutečnosti se snaha obchodníků o nucení nevýhodných obchodních podmínek subjektům s menší tržní silou jen zvýšila.

Níže uvádíme nejdůležitější změny, které novela přináší:

Vymezení pojmu „významná tržní síla“

Významná tržní síla je takové postavení odběratele, v jehož důsledku je možné vynutit si bez spravedlivého důvodu výhodu vůči dodavatelům nebo ostatním účastníkům obchodního vztahu. Navrhovaná novela zachovává současný předpoklad, že významná tržní síla bude existovat tam, kde obrat odběratele přesáhne pět miliard korun. Novela nicméně zavádí podmínku, že významná tržní síla bude prokázána pouze tehdy, jestliže obrat vznikl z prodeje potravin a/nebo služeb. Významnou tržní sílu mohou navíc dle novely získat i další subjekty, a to nejen zprostředkovatelé prodeje a nákupu, ale i tzv. „nákupní aliance“, které jsou chápány jako uskupení odběratelů za účelem spolupráce. V minulosti byly právě tyto nákupní aliance využívány v některých případech k obcházení zákona.

Změny týkající se zneužití významné tržní síly

Původní znění zákona o významné tržní síle obsahovalo dlouhý demonstrativní výčet způsobů a případů, jak může ke zneužití významné tržní síly dojít. Tento výčet odkazoval na rozsáhlý seznam příloh. Stávající podoba zákona tyto přílohy zrušila a uvedla několik příkladů zakázaného chování. Příkladem možného zneužití postavení, které novela zavádí, je zejména (i) sjednávání nebo uplatňování smluvních podmínek, které vytvářejí výraznou nerovnováhu v právech a povinnostech smluvních stran, (ii) sjednávání nebo uplatňování plateb/ jiného typu protiplnění za přijetí potravin k prodeji nebo (iii) provádění auditu u dodavatele na náklady dodavatele.

Konečná cena za výrobky a maximální výše marketingové podpory

Jako jeden z příkladů zakázaného jednání je sjednávání cenových podmínek, v jejichž důsledku nebude daňový doklad na úhradu kupní ceny za dodávku potravin obsahovat konečnou výši kupní ceny po veškerých sjednaných slevách z kupní ceny s výjimkou předem sjednaných množstevních cen.

Toto ustanovení míří na častou praxi, kdy konečná cena dodávaných produktů byla s ohledem na různé dodatečné (a někdy ani předem nesjednané) slevy a poplatky těžko určitelná. Cílem novely bylo omezit ceny za reklamu a odstranit bezdůvodné bonusy.

Nově tak má být na faktuře uvedena finální cena zboží s ohledem na předem dohodnuté (obratové) finanční bonusy.

Jiná situace je však u služeb poskytovaných řetězci při podpoře prodeje. (jako např. marketingová podpora, poplatky za letáky, poplatky za druhotná vystavení). Vzhledem k tomu, že se jedná o samostatnou službu, neměla by platba za dodávky zboží a služby poskytované při podpoře prodeje být zahrnuta do kupní ceny za dodávku potravin v podobě fakturační slevy.

Cílem novely bylo právě to, aby tyto platby byly fakturovány odděleně a aby byla zjevná finální cena zboží po uvedení všech obrátových slev.

Další novinkou, která byla prosazena v rámci dodatečných návrhů, je omezení celkové sumy plateb ze strany dodavatele. Nově tak výše celkových veškerých peněžních plnění dodavatele nesmí přesáhnout 3% z ročních tržeb dodavatele za poslední ukončené účetní období v délce 12 měsíců za potraviny dodané jednotlivému odběrateli v roce, ve kterém došlo k finančnímu plnění. Důvodem zavedení tohoto zákazu je zamezení nepřiměřené výše marketingových poplatků, které v konečném důsledku zatěžují výrobce, a nastavení hranice za tyto platby. V důsledku toho by tedy nemělo docházet k tomu, že by původní poplatky za podporu prodeje převyšující uvedenou hranici 3% byly v nových smlouvách „schovány“ do finančních bonusů či obrátových slev.

Podstatné náležitosti smlouvy

Novela také zavedla nové náležitosti smlouvy, které jdou nad rámec původní právní úpravy a občanského zákoníku. Nadále trvá, že smlouvy musí mít písemnou formu. Dále musí být v rámci smlouvy zahrnut způsob úhrady kupní ceny, doba úhrady, výše slevy a splatnost kupní ceny. To samé platí i pro poskytované služby. Nově také musí být, mimo jiné, dohodnuta doba garantované platnosti kupní ceny a způsob postoupení pohledávky.

Zlepšení možností dohledu nad dodržováním zákona

Novela odstraňuje požadavek, kdy k prokázání zneužití významné tržní síly muselo k porušování docházet opakovaně a trvale. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) proto již nebude muset prokazovat, že maloobchodní řetězce soustavně a opakovaně porušují pravidla stanovená zákonem. Na druhou stranu má nyní ÚOHS možnost zastavit již zahájené řízení, pokud má za to, že zneužívání není významné. Toto opatření má zamezit používání zákona jako mechanismu pro urovnávání soukromých sporů nebo v situacích, kdy došlo jen k méně závažnému porušení.

Úprava stávajících smluv

Dle přechodných ustanovení bude nutné smlouvy vzniklé přede dnem nabytí účinnosti novely (tzn. 6. března 2016), které nesplňují podstatné náležitosti, podle této novely upravit. Lhůta pro tyto úpravy je 3 měsíce ode dne nabytí účinnosti.

JUDr. Barbora Dubanská, LL.M., Ph.D.

Markéta Škvorová

[CMS Cameron McKenna v.o.s.](#)

Palladium
Na Poříčí 1079/3a
110 00 Praha 1

Tel.: +420 296 798 808
e-mail: prague@cms-cmck.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)